

تطبيقات شرعية

درسى

فتوا امينى سماحتلو حيدر افندى حضرتلى طرفدن
مدرسة القضاة طلبه سنه تقرير بيورلمشدر

دارالخلافة — مطبعة عامره

١٣٣٣

اولا علم صکره عمل یعنی تطبیقات لازمدر و تطبیقات علم قدر مهمدر مسائل حقوقیه ده متبجر اولان کیمسه تطبیقاتدن بی بهره اولنجه حاکمکنده موفق و تأمین عدالته معتدر اوله ماز بناء علیه علم تطبیقاتدن مغنی اوله میه جنی کبی قاضی ایچون علم محضری دخی کافی اولمادیغندن تطبیقات دخی علمدن مغنی اوله ماز . ایکینسی جمع ایتک قاضی ایچون لازمدر .
بحمز تطبیقاته مقصور و آتی الذ کر اقسام و مباحثه منحصر اوله جقدر .

قسم اول، تطبیقات حقنده مسائل عمومیه بیاننده در . بوقسمده بر دعوانک مبداندن منهایسه قدر یاییله جق ماملاتدن بحث اولنه جق . و بومباحث هر نوع دعاویده جاری و مرعی بولنه جقدر .

قسم ثانی، و نائقك احتوا اتمسی لازم کلن بعض مسائل حقنده در .

قسم ثالث، و نائقك خللاتی حقنده در .

فهما کتاب المحاضر والسجلات و علم الشروط عنوانی تحتنده سندات و و نائقك اجمالاً یازدقدن صکره اسباب نقضیه سنی دخی بیان و تشریح ایتشلردر بونک بر قسمنک اولسون بوراده بیانی مقصده خادم اوله جنی در کاردر .

قسم رابع، ازمنه اخیرده فتواخانه یه وارد اولوب نقض ایدیلن و نائقك حقنده در . بو و نائقك نقضی یولنده فتواخانه عالیده اتخاذ اولنان مقررات اسباب موجب مفصله یه مستند اولدیغندن بونلرک بیانی تطبیقاتده موجب ممارسه اوله جفندن خیلی فوائدی مستلزم اولور .

قسم خامس، صنفده محکمه تشکیل ایدیلرک اجرا اولنه جق محاکمات حقنده تنقیداته دائر اوله جقدر .

بالاده کی موضوعلر اوزرینه میدانه کتیرلمش بر اثر اولمایوب ایلک بر تشبث اولدیغندن بو اثرده نظره اولی ده محتاج اصلاح بعض جهات اوله بیلیر بوجهات حقنده ارباب حقوقک سرد ایده جکی مطالعات و تنقیدات مهمه لری ایله اصلاح اولنور علم یالکز مؤلفک مالی دکلدردر علما بیننده مشترک بر کنزطالی در بناء علیه کم ترک الاولون للاحرین دینامشدر بر اثر میدانه کتیرمک نه قدر کوچ ایسه تنقیدی او قدر قولایدر جلال الدوانی ای کتاب لایرد علیه الاعتراض سوی کتاب الله العزیز العلیم دیمشدر بوکا مبنی ولوالجیه نام فقه

کتابینده الصواب متى کثر فقد غلب ولا عبرة للمغلوب في مقابله الغالب فان امور الشرع مبنيه على الاعمال الاغلب دينلمشدر کورلمز می که اولاده وقف ایتدم ديه اولادلفظنک بردفعه ذکريله اولان وقفده محیط سرخسی، دررغرر، فتح القدير واسعا فده اولاد تعبیری اولاد اولاده شامل اوله جغنی بیان ایلشدر ومتأخرین فقها بو افاضلی تخطئه ایدرک شامل اوله میه جغنی بیان ایتدکاری کبی بالاستحقاق موهوب ومأجوره عارض اولان شیوع، طاری وعقدی غیرمفسد ایدوکنه دائر صدرالشریعه نك بیاناتی صاحب درر تخطئه ایدرک شیوع مذکورک اصلی اولدینی ادعا ایلش ومحشیری صاحب درره حق ویرمشدر

حالبوکه شیوع مذکورک طاری اولدینی پک واضح بر مسئله اولدینه مبنی صاحب درر تخطئه سنده خطا ایتش ایکن کتابنک قیمت عظیمه سنه خلل کلامشدر

بواثر دن مقصد اصلی، وثائق حقنده، بعض اصول وضوابطی بیان وفعلاً ارأه تطبیقات دن عبارت اولوب یوقسه وثائق مذکورک نمونه لرینی ترتیبه اشتغال مقاصد اصلیه دن محدود دکدر واقعا عباده رأفت و عدالته خدمت مقصدیله کرک محاکم طرفدن اعطا و کرک افراد جانبندن تعاطی و امضاقنه جق و وثائق کافه شروطنی جامع نمونه لر میدانه کتیرمکه بذل مقدرت لابد ایسه ده شمیدلک موضوعک بو قدر توسیعی موافق دکدر

محیط برهانیده ۳۶ قسم مسأله دائر متعدد وثائق نمونه لری یازلدینی کبی بو وثائقده درج ایدیلن قیودک فواندی دخی تشریح اولنمشدر وثائق صورت تنظیمی اهم اولسی جهتیله بو خصوص فقها جانبندن نظر اعتباره آله رق بالاده ذکر اولدینی اوزره محیط برهانی ده بوکا دائر مهم نمونه لر یازلش اولدینی کبی خلاصه و هندیه مثللو بعض کتب فقهیه ده دخی بو مسائل حقنده تفصیلات مهمه اعطا و وثائق اسباب نقضیه سی تعداد و انبا اوله رق تطبیقات جهتنه اعتنا اولنمشدر حتی شرنبلالی بیع حقنده اعطا قلنان بر وثیقه نك اسباب نقضیه سی تعداد ایدرک بر رساله وجوده کتیرمش و بونده او وثیقه نك باشلوجه ۲۴ سیدن طولای ردی لازم کله جکنی ایضاح ایلش اولدینی کبی ابن نجیم دخی دیگر بروثیقه نك اسباب نقضیه سی حقنده بر رساله ترتیب ایدرک او وثیقه نك ۲۰ سیدن طولای نقضی مقتضی ایدوکنی ذکر ایلشدر

بو علمه علم المحاضر والسجلات دینلدیکی کبی علم الشروط دخی اطلاق اولنور . شروط شرطک جمعیدر شرط علامت معناسنده در اشراط الساعه دخی بوندندر بوکاشروط

دینلمسی و ثائقه موقوفه بودی اعلام بولنسندن طولایی در فقط بعض فقهاک ترتیندن استدلال اولندیغه کوره قضاة طرفدن اعطا اولنان و ثائقه (المحاضر والسجلات) اطلاق اولندیغی. حاله افراد آره سنده تعاطی قلنان و ثائقه دخی شروط تسمیه اولنمشدر

قسم اول تطبیقات مفترده معلومات عمومیه پانده در

تطبیقات، حادثات شرعیه نك مسائل حقوقیه فقهیه توفیقاً فصل وحسمندن عبارتدر کتب فقهیه ده سجل. صك، حجت، وثیقه، محضر، کتاب، ذکر، قبالة، تعبیرلری مذکور ومستعمل اولغله بونلر تعریف ایدلمک وزمانمزده مستعمل بولتانلر بیان اولنمق لازم کلیر. سجل، لغة کتاب قاضیدن یعنی قاضینک مکتوبندن عبارتدر هر فاقاً عندالحاجه مراجعت واستفاده ایدلمک اوزره یازیلان صورت حجتدر بوکا لسان قدیمده دیوان اطلاق اولنوردی. دیوان فی الاصل حساب دفتر وجریده سندن عبارت ایکن صکره - دیوان محاسبات کبی - موضع حساب اطلاق اولنمش وبولفظ معرب بولنمشدر دیوانک اصلی دوان ایکن احدالمضاعفین برای تخفیف یایه قلب وابدال اولنمشدر .

عربدن دواوینی ایلك تدوین ایدن عمر رضی الله عنه حضرتلری اولمشدر دیوانه دائر تفصیلات، الاحکام السلطانیه نام کتابک اون سکزنجی بابنده مسطوردر .

صك، الکتاب الذی یکتب فی المعاملات والاقاریر دیه تعریف اولندیغی اوزره بیع، رهن، اقرار کبی شیلریازیلوب فقط خط وامضای قاضی بولنیوب طرفین عاقدینک امضالریغی حاوی بولنان ورقه در .

صك، لغة ضرب معناسنده در استعیذابه (فصکت وجهها) ای ضربت . بعض شروط کتابلرنده بیع ورهن وقرض کبی معاملاتی مبین بولنان ورقهیه صك اطلاق ایدلمش ایسه ده بو اطلاق آ محقق مضمون صکه اشهاد ایدلدکن وشهود دخی کندی شهادتلریغی کندی اللریله یازدقندن صکره اوله بیلور اذالمراد ضرب الشهود ایدیهم عقیه بکتب الشهادة لاضرب الکاتب علیه یده لان ماسواه من الکتب لایسمى صکا وان کان وجد هذا المعنی شروط جلالی . عرفزده صك مراد فی سنددر مثلاً عقد بیع اولندقدده بیع وشرابی مبین کتابه صك وسند اطلاق اولنور عصر سعادت صاحب هدایتده دخی بو یولده سندلر یازیلردی حتی بوجه آتی مبايعه ووقف سندلری دخی یازلمشدر .

مبايعه سندی صورتی شود: هذا ما اشترى عدی بن الخالد بنی سودة الختفی من محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم اشترى منه عبد الاداء فيه ولا غائلة ولا خبثة بیع المسلم من المسلم انتهى .
داء، عیوب باطنه به اطلاق اولنور. ظهر منه شیء أم لا. قرء و آق جکر خسته لقلری، باصور، او یوز، عرق النساء، جذام، برص کبی. نته کیم غائله دخی اباق، سرقت، قطع طریق، نبش وطر یعنی یان کسیجیلک کبی شیره اطلاق اولنور خبثه دخی زنا کبی شیردر . شروط جلالی .

کذلک عثمان بن عفان رضی عنه المنان بر قطعه ارضی وقف بیوردیغنده بوجه آتی و قفیه سندی یازمشدر بعد البسمله هذا ما تصدق به عثمان بن عفان فی حیاته تصدق بماله الذی بنخیر یدعی مال ابن الحقیف علی ابنه ابان بن عثمان صدقة بتة لایشتري اصله ابدًا ولا یوهب ولا یورث شهد به علی بن ابی طالب واسامة بن زید انتهى البت القطع وكذا البتة علی ما يفهم من المصباح .

محیط برهانی ده دین حقنده نام مستعاره دائر بوجه آتی سند صورتی یازمشدر . اقر فلان طاعاً ان جمیع کذا درها التي باسمه علی فلان بکتاب صک تاریخه کذا بشهادة فلان وفلان وفلان هو ملک فلان بن فلان باصر واجب لازم عرفه هذا المقر لهذالمقرله ولزم الاقرار به وانها كما وجبت فی ذمة فلان الاول یعنی المقرله الاول وجبت لفلان ابن فلان هذا المقرله الثاني فان اسم المقرله الاول هذا كان عارية لفلان وقد جعل فلان یعنی المقرله فی صک الدین فلانا المقرله فی هذا الصک وکیله فی خصومة فلان المقر فی صک الدین فی هذا وفي قبضه منه وفي مطالبته بذلك يقوم فی ذلك مقامه حال حیاته و یوکل بذلك من احب وینخرجه عن الوكالة اذا احب ویقیم فی ذلك غیره مقامه متى احب وکیلا بعد وکیل جائزاً ما صنع فی ذلك من شیء وقبل فلان هذه الوكالة انتهى .

بو سندده کی بعض قیوک فوائدی دخی مذکور کتابده بوجه آتی ایضاح ایدلمشدر . مقرله اول دین مذکور مقرله ثانینک اولدیغنی اقرار ایتدکدن صکره مقرله اولک مقرله ثانی دین مذکور قبضه وکیل تعیین ایلدیکی نام مستعار سندنده کوسترلدی . زیرا مقرله اول مقرله ثانی طرفندن بر مالی بیعه وکیل تعیین اولمش وکیل مرقوم دخی مذکور مالی ثمن معلوم مقابلنده بر کسنه یه صاتممش و او کسنه ذمتنده کی آله حق هر نه قدر مقرله ثانینک ملکی اولسه دخی حق قبضی آنک اولمایوب وکیلک اوله جنی درکار وبوصورتده وکیل بالبیع طرفندن موکل قبض ثمنه توکیل ایدلمدکجه موکلک حق

قبضی بولمیه جنی آشکار بولنشدر . چونکه مقرك يعنى وكيل بالبيعنك شواقراری مدیون مشتری یه غیر ساری اولوب معامله یه تولى ومباشرت ایدن وکیل اولغله مقرله تانی حق قبضه مالک اولق ایچون بوتوکیله حاجت مس ایدر . واقعا اقصیه ده توکیل المقرله الاول الثانى لیس بشرط ثبوت حق القبض للمقرله الثانى دیه بیان اولنمش ایسه ده بوقول مجله نك ۱۵۹۰ نجی ماده سنه مخالف اولدیغندن بونکله عمل اولته ماز . اوائلده سنداته نه قدر قیمت واهمیت ویرلدیکی شوایضا حادتن اكلاشدی . استعیندابه (فاکتویه) امر جلیلی جمهور علمایه کوره استجاب ایچوندر . بعض مفسرین مذکور نظم جلیلیک تفسیرنده دیدیلرکه هوامر للمتدائنین باختیار کاتب فقیه حتی یحیی کتابة موثوقاً به والکتابه اوثق وارفع للنزاع اتهی .

سند زیرنده کی شاهدلر . صك وسندك زیرینه یازیله جق شاهدلر تزویر خوف واحتماله مبنی یالکز متعاقدینک کندیلری اولدقلرینی وفلان وفلان بولندقلری حقنده کی اخبارلرینه اعتماد ایده رک شهادت لرینی یازمالری جاژ دکدر . بوندن ناسک اکثریسی غافلدرلر . زیرا طانیادقلری ایکی کشیدن بیع وشرا وقرار بالتقابضلری ایشیده رک اواسم ونسب اوزره شهادت لرینی یازارلر اموال ناسی ابطالدن صیانت ونفسلرینی کذب ومجازفدن حمایت ایچون بوندن مجانبت ایتلری لازمدر شروط جلالی .

حجت ، قاضینک خط وامضاسی بالاده وشهود دخی اسفله یازیلوب خصمه اعطا قلنان ورقه در .

وثیقه ، بوده حجت معناسنه در لکن بعضاً هم اعلام همده حجتیه شامل معناه استعمال اولنور .

محضر ، حضور قاضیده مدعینک درمیان ایتدیکی دعوائی ومدعی علیه جانبندن ویریلن جواب و بین المتخاصمین اتسای مرافعه ده واقع اولان اقرار وانکار ویمیندن نکول ایله بونلره مبنی لاحق اولان حکمی حاوی بولنان ورقه در . بوکا زمانم زده ضبط دعوی اطلاق اولنور .

کتاب ، مکتوب معناسنه در (کتبنا کتابا فی المعاملات) دینیلرکه معاملات جاریه نك توثیق وتأمینی ایچون مکتوب یعنی سند یازدق دیمکدر .

ذکر ، ذالک ضمی وکسر یله سبب تذکر یعنی در خاطر ایتدیره جک شیدر . [۱]

[۱] وانکر الغراء الكسر فی القلب وقال اجعلنی علی ذکر منک بالضم لاغیر

قباله ، قافك فتحيله بر كسه اوزرينه لازم كلن عمل كبي بر شينك يازلديني ورقه دن عبارتدر . اليوم بونك يرينه سند ومقاوله نامه تعيرلري استعمال اولنور .

وثيقه ، لااقل ايكي كيمسه آراسنده اوله بيلور . يعنى سند ، حجت واعلام كبي وثائقده ايكي كيمسه لازمدر كه مذكور سند بو ايكي كسه دن برينك لهنده ديكرينك علمنده اولمق حقوق متقابله بي ميين اولور .

بالاده بيان اولنان اصطلاحات فقها ، زماننده كي عرفه مبنى استعمال اولنان تعيرات اولوب اما زمانمزمده قوللانيلان اصطلاحات بروجه آتى در : سجل ، اعلام ، حجت ، ضبط دعوى ، صك ، سند ، مقاوله نامه .

سجل ، ناسك وقايى وحاكمك اعطا ايلديكي حكى وبر كسه يه حاكم طرفدن ويريلن حجتك قيد اولنديني دفتر كي در . بودقر محكمه ده قائلر وسلفدن خلفه دور ايديلير نته كيم مجله نك كتاب القضا سنده ذكر ويان ايدلشدر .

سجلات دفترينك آقسام آتیه تقسيمى مناسب اولور :

- ۱ — تعيين وكيل .
- ۲ — نصب وصى .
- ۳ — نصب قيم ومتولى .
- ۴ — تقدير نفقات .
- ۵ — حكى حاوى اعلامات .

سجلات بروجه مشروح اقسامه منقسم اولديني يعنى امور خمسة مذكوره ايچون آيرى آيرى سجل اتخاذا اولنديني تقديرده لى الحاجه آكا مراجعت ايچون موجب يسر وسهولت اولور . اما جمله سى مخلوط اوله رق يازلديني صورته آكا مراجعت ايدلمكده عسر شديد حاصل اولور .

اعلام ، حاكمك صورت محاكمه سنى واسباب موجبه شرعيه يه مستند اوله رق اعطا ايلديكي حكمنى ميين وزيرنده حاكمك امضاسى وختمنى وكذلك محكمه يه مخصوص بولنان مهرى حاوى بولنان ورقه رسميه در . يعنى اعلام مدعينك صورت دعواسيله استناد ايتديكي ادله بي مدعى عليهمك جواب يادفعنى ودفك اسباب ثبوتيه سنى مشتمل وخاتمه سنده دخى مجله نك ۱۸۲۷ نجى ماده سنده بيان اولنديني اوزره اسباب موجبه حكيمه نك ذكريله

برابر کیفیت حکمی میں اوثق لازم کثیر . ضبط دعوائن اعلامک صورت تنظیم تعلیمات
سنیہ نک اون ایکنجی مادہ سنده مذکور بولنشدر .

قاضی کنڈیسنہ عرض اولٹان دعوائی مذکور دعویٰ حقنہ کی مسائل شرعیہ
وتفرعاتہ و قیود و شروطنہ عالم و واقف اولدینی حالہ استماع و اجرای محاکمہ و تدقیقات
ایدہ رک اعطای حکمہ مأمور اولدینی کبی صورت محاکمہ و حکمنی مین اعلامی تنظیم
و طرفینہ اعطا و تبایغ ایتمکہ دخی مجبوردر .

صورت محاکمہ و حکم اصول مشروعہ سنہ تمامیلہ موافق اولسہ بیلہ اعلامک صک و سبکی
یا ضبط دعواہیہ عدم مطابقتی اعتباریلہ مختل اوندینی صورتہ بواعلام نقض اولنہ جنی کبی
جریان محاکمہ خلاف شرع عالی برطاقم احوالی محتوی ایکن بوجہ تتر اعلامدہ کوسترلیہ رک
صک و سبکی شرع عالی یہ موافق صورتہ تنظیم ایدلسہ ساختہ کارلق و ظلم اولور .
یناء علیہ قاضینک صورت محاکمہ سی و اعطا ایلدیکی حکمی احکام عالیہ شرعیہ یہ مطابق
اولق واجب اولدینی کبی نونی مین بولٹان اعلام دخی اصوانہ موافق بولتق لابدر .
محاکمہ و حکم اصولنہ غیر موافق و اعلام مختل اولنجه محکوم علیہک تمیزی اوزرینہ نقض
اولنہ جنی جہتلہ مدعی و یا مدعی علیہک حقنہ وصولتک تأخرندن و مصارفہ کرفسار
اولسندن ناشی ضرردیدہ اولہ جنی کبی او اعلامی اعطا ایدن قاضینک عدم درایت و کفایتہ
سبب اتخاڈ اولنہ جغندن قاضینک دنیا جہ شرف و اعتباری منکسر اولدقن بشقہ خلاف
شرع شریف حکم ظلم اولدیغندن قاضی اجرای عدالتہ مأمور ایکن ایقاع مظالم ایتمش
و مستحق عقاب اولمش اولور .

(اعلاماتدہ زیادہ تفصیلات)

(و ایضاحاتک لزومی بیانندہ در)

وثائق شرعیہ رسماً تمیز اصولی مرعی اولدیغندن وثائق مذکورہ حضور قاضیدہ
جریان ایدن معاملاتک بالجلہ جہاتی احتوا ایتمی لازم کلیر تاکہ تمیزاً ہر جہتک تدقیقی
ممکن اولہ بیلسون . بناء علیہ وثائقدہ اجمال غیر کافی و زیادہ ایضاحات لازمدر . نتہ کیم
ہندیہدہ الاصل فی السجلات ان یبالغ فی الذکر والیسان بالتصریح ولایکتفی بالاجمال
دینلیدی کبی جامع الفصولیندہ دخی بوکا مثال اولہرق آتی الذکر مسئلہ ذکر اولنیور .
لوکان الوسی او المتولی من جہتہ الحاکم فالوئق ان یکتب فی الصکوک والسجلات وهو

الوصى من جهته حاكم له ولاية نصب الوصيته والتولية لانه لو اقتصر على قوله وهو الوصى من الحاكم ربما يكون من حاكم ليس له ولاية نصب الوصى والمتولى الا اذا كان ذكرا التصرف في الاوقاف والايتمام منصوصاً عليهم في منشوره فصار حكيم نائب القاضى فانه لا بد ان يذكر وا ان فلانا القاضى مأذون بالانابة تحرزا عن هذا الوهم . كذلك اسعافه الناظر اذا اجر او تصرف تصرفا آخر وكتب في الصك اجر وهو متول على هذا الوقف ولم يذكر انه متول من اى جهته قالوا تكون فاسدة . ديه تصريح ايدلمشدر . متولى كرك واقف كرك قاضى جانبندن تعيين ايدلمش بولنسون وقفي آخره ايجار ايتمك كبي تصرفاته بلا فرق مقتدر و مثلاً ايجارى صحيح ايكن متولينك جهت قاضى ياطرف واقفندن تعيين اولندينى ايجار مقاوله نامه سننده ذكر و بيان ايدلمسى جهتيه وثيقه نك فسادينه حكم اولنمشدر . لان الصكوك تبني على زيادة الايضاح رد مختار في الوقف محيط برهاني . مذكور بولنان برمبايه سندی بوتفصيلات ايجون نمونه اتخاذا اولنسه سزادر . مبسوطه دينليوركه متأخرين علماصكلرده ابوحنيفه واصحابنك يازمادقلمرى زواندى يازمشلردر . زيرا انلرك زمانلرنده سيدالبشرك شهادتيه امانت و امنيت غالب ايدى واهالى حيل و تزويرات ايله اشتغالندن محتجب ايدلر تغيرا زمان ايله اهالى تبدل و منازعات تكثير و امانت ارتفاع ايتمشدر . بناء عليه تزويراتى كسمك و حقوقى صيانت ايلك ايجون زواندى احداث ايتديلر . قاضى شريح تزكيه سريه يي احداث ايتديكندنه يا ابا امية احدتم ديه كنديسنه سوال ايراد اولنديغنده اوده احدتم فاحدثنا جوابى ويرمشدر شروط جلالى .

امام حلوانى ايله بخاراده بر بلده قاضيسى آره سنده جريان ايدن بر حادثه نك بو مقامه مناسبى جهتيه نقلى موافقدر قاضى مشاراليهك ويرمش اولدينى اعلاماتى امام حلوانى خللاتى بالتعداد تنقيد ايلش و بوتنقيداتك قسم اعظمى اعلاماتده اجمال ايله اكتفا ايديله . ك تصريح و بيان ايدلمديكندنه مبنى شايان قبول اوله ميه جفته متدائر بولنمش ايدى . قاضى مشاراليه سلفلمرى زماننده احوال و واقعات مماثلده اعطا قلوب اجمال ايله اكتفا اولنان اعلاماتى سجلندن اخراج ايدلر امام حلوانى به كوندرمىش و بونلر مشاراليه طرفندن دخى تصويب ايدلمش اولدينى حالده عين مسئله حقنده عين صورتله يازيلان كندى اعلاماتنك رد ايدلمسندن شكيات ايلش اولغله مشاراليه جوابا ديمشدر كه اوت قضاة سالفه اجمال ايله بالا كتفا تفسير و ايضاح ايتزلردى لكن سنك سلفك على السعدى و بونكده سلفى الشيخ الموصلى النسفى

ایدی بونلره دقائق فقهیه خفی دکل ایدی اما سن و امثالک حقیقته واقف اولما-ینگیزدن تفسیر و ایضاح ایتمکز لازم کلیر انهی . بوزمانده ایسه دقائق فقهیه به دکل مسائل عادیه و بسیطیه و قوف قالماش اولدیغنه و مسائل شرعییه لازمنجه حرمت و اعتنا تناقص ایتمش بولندیغنه منبی اجمال ایله اصلا اکتفا ایدلامک و تفصیل و ایضاح آدامق لازم کلیر . اجمال کافی اولمایوب تفصیل لازم کله چکنه مسائل آتیه تفرع ایدر .

۱ — ثبوته متوقف اولان خصوصاتده (ثبوت بالثبوت الشرعی) یاخود (برنهیج شرعی ثابت اولدی) سوزیله اکتفا اولنه ماز طریق ثبوتک بیانی لابد و عکسی تقدیرده وثیقہ غیر معتبر اولور قال فی الخلاصه و اذا کتب فی السجل فثبت عندی بما یثبت به الحوادث الشرعیه هذا لیس بصحیح عند الامام النسفی و مالم یبین الامر علی وجهه لایفتی بالصحة تذکرة البلغاء النظار بوجوده رد حجة الولاة النظار للشرنبالی .

۲ — شهود دعوایه موافق صورتده شهادت ایتدیلر دیمک کافی دکدره . لفظ دعوانک بیانی لابداولدینی کبی هرشاهدک لفظ شهادتک بیانی دخی مقتضیدر . و الادعوانک و شهادتک صحتی منتفی اولور من المحل المذكور .

۳ — دعواده وکیل بالخصوصمه بولندینی تقدیرده وکیلی یاخود طریق شرعی ایله توکیلی ثابت بولنان یاخود وکالتی ثابت اولان تعبیرلریله اکتفا اولنه ماز . ثبوت وکالت مشافهه یعنی حضور قاضیده واقع اولان تسجیل یاخود بینه ایله اولدینی بیان ایدلمک لابداولدینی کبی مشافهه و تسجیل ایله اولدینی تقدیرده هرکل ایله وکیلی اسمی و نسبی ایله قاضینک معلوم اولدینی و یاخود تعریف ایتدیرلدیکنی و بینه ایله ثابت اولمش ایسه کیملرک شهادت ایتدیکنی و سرا و علناً تزکیه ایدلدکلرینی بیان قلمق اقتضایدر . فان الحال متباين لان الاقرار قاصر و البنية متعدية و اوضح الحجة للعدول عن خلال الحجة للشرنبالی .

سوال — قاضینک صدق و امانتته و علم و فضیلتته اعتماد اولنه رق اعلامات و وثائقده عبارات بحمله ایله اکتفا اولتمق و زیاده ایضاحات آرانلامق لازم کلیر .

جواب بروجہ آتی در : — اولاجملاً یازیلان جهتلرک تمیزاً تدقیقی ممکن اولماز . مثلاً قاضی اعلامده شاهدلر دعوایه موافق صورتده شهادت ایتمکه علی الاصول تزکیه اولنه رق شو و وجهه حکم اولدی دیمکه اکتفا ایتسه شاهدلرک صورت شهادتلری دعوایه موافقی و سرا و علناً تزکیه اولندیمی و تزکیه شهودک منسوب اولدقلری طرفدیمی بوجهتلر تدقیق

اولئه ماز . نته کیم قاضی اعلامده صورت تجلینی کوسترمیه رک بعدالتحلیف الشرعی دیمکله اکتفا ایتسه تحلیف بتاه می عدم علمه می اثباته می نفيه می سببه می حاصله می آکلاشیله ماز وتدقیقی امکانی حاصل اولماز کذا قاضی شهود دعوايه موافق صورتده شهادت ایده مدیلر دیسه کافی اولمایوب لفظ شهادتی عیناً یازمق لازم کله جکی کبی مدعی علیه طرفدن بیان اولنان دفع مشروع اولمادینی بیانیه اکتفا ایتسه کافی اولمایوب دفعی عیناً اعلامده کوسترمک ایجاب ایدر .

ثانیاً امنیت واعتماد قابل تجزی اولمادینی جهتله حاکمه بعضی جهاتده امنیت واعتماد اولنجه کل جهاتده اعتماد اولنمق لازم کلیر . بوحالده اعلام ایکی سطرلق برمد کره دن عبارت قالیر شویله که حاکم اصول شرعیه وقواعد مرعیه دائره سنده زیدک عمر و ذمتنده اون آلتون آله جنی اولدینی تحقق ایتمکله حکم ایتدم وعربی اوله رق ثبت عندی بالوجه الذی یثبت به الحوادثا لحکیمه والنوازل الشرعیه دیه یازلمق صورتیه اعلام برورقپاره اولور . بوکا اعلام اطلاق ایدلمک لازم کلیر . چونکه حاکمه صورت شهادت وترکیده امنیت ایدیلوبده تشکیل طرفینده وصورت محاکمه امنیت ایدلماک ایچون سبب یوقدر فقها وثائقه نه قدراعتنا ایتدکرینه دلیل اولمق اوزره محیط برهانی ده مذکور اولان برمایه ججتنک تفصیلاتی نمونه اتخاذه الیقدر .

تنظیم اعلامات حقنده بعض وصایا

تنظیم اعلام خصوصنده بعض شروط کتابلرنده وصایای آتیه ذکر اولنمشدر .

۱ — قاشی ، اعلام مفهوم ومعناسی بالسهوله آکلاشیله بیله جک عبارات فصیحه والفاظ جمیله وخطوط حسنه ایله یازمالیدر . معناسی مسارعة آکلاشیلیمه جق عباره لری وقرینه صارفهنز الفاظ مشترکینی ، مترادفینی ، استعمال ایتملیدر .

۲ — اظهار ، اضماردن افصح اولدیغندن اعلامده ضامرك استعمالندن توقی ایدلمسی موافق اولدینی کبی عبارات آره سنده تقدیر وحذفه احتیاج مس ایده جک احوالندن مجاننت اولتملیدر .

۳ — اعلام کبی وثائق حجت قاطعه اولدیغندن املاده وکتابتده غلطدن وعبثدن عبارت بولنان تکراردن توقی ایدلملیدر .

۴ — اعلامده منخاصمينك وپدرلرينك اساميسنى وصورت دعوى ومدافعه وشهودك وپدرلرينك اسملى وصورت شهادت يازلقدن صوكره صورت حكم دخى يازيلور . ومدارحكم اقرار ويشهادت ويانكول عن اليمين اولدينى بيان اولنور .

۵ — اعلامده لزومسز اولان شىئلى يازمقدن اجتناب اولنمق اقتضايدر . بوجهتله لزومى بولنمىان برشى يازمقدن توى حتى برحرف يابر نقطه فضله يازلامسنه اهتمام اولنمليدر .

۶ — اعلامك كنارنده چيقنديلر وياخود دروننده حكمر بولندير مامليدر . اعلام تمام اولدقدن صوكره اكبرشى ادخال اولنمامليدر . تا كه اعلام ، نسخ وتبديل وتزوير شهبه سندن برى اولسون . واقع اولان سهوك اصلاحي لازم كلورسه اعلامك يكيدين تبيض ايدلسى اقتضايدر .

۷ — قاضى د واپى فصل ايتد كدن صوكره ، ضبط دعواسندن اعلامى تنظيم ايتلى و اعلام مسوده سنى غير مزة تدقيق ايدرك ضبط دعوايه موافق اولدينى تين ايتد كدن صوكره تبيض ايتليدر شروط كتانى .

۸ — قاضى كندى اسمنى وهانكى حكمدار جانندن منصوب اولديغى اعلامده ذكر ايتليدر . نته كيم فقها طر فندن يازيلان اعلامات نمونه لرنده «حضر مجلس القضاء فى كورة كذا قبل القاضى فلان المولى لعمل القضا والاحكام بكورة كذا هذمه من فلان ثبت ملكه واغر جنوده...» ديه يازلمشدر . بو صورتده نمونه بوكا موافق اولمق ايچون بوجه آتى يازلسه يعنى « بروسه ولايتى مركزنده سلطان محمد خان خامس ثبت ملكه واغر جنوده حضر تلى جانندن مولى كمال افدى ابن فلان ابن فلان » ديه تحرير ايدلسه فقهانك نمونه لرينه مطابق اولور . حتى خلاصه ده «وبذ كرام السلطان ونسبه» ديه بوجهت تصريح ايدلمشدر . فقط بويله يازلمق خصوصنده بزده عادت جارى وبوندن طولايى براعلامك نقض ايدليكى واقع اولمامشدر .

۹ — محاكمده حساباته متعلق جهات بولنديغى تقديرده قاضى بولدى كمال اعتنايله تحقيق ومرة بعداخرى تدقيق ايدرك مقدار صحيحى يازمغه دقت ايتليدر . حسابات ، مسائل بديهه دن ايكن آنده خطا يقاعى قاضى ايچون بك قيسح اولور .

آتيده كوريله جكى اوزره بر قاضى ، مطاقيه يوز كون ايچون وهر كونده آلتيشر پاره دن نفقه تقدير ايتمش ونفقه نك يكونى ۱۳۵ غروشدن عبارت اولديغى اعلامده كوسترمش وبووجهله عظيم خطايه واقع اوله رق مقام مشيخت عليادن درحال عزل بيورلمشدر .

۱۰ — دعواده ارث و مناسخه موجود ایسه بونلرک علم فرائضده کی قواعد شرعیه دائره سنده حل و تنظیم و هر وارثک حصه ارثیه سنک مقداری بیان ایدیلهرک اعلامده کوسترملک اقتضا ایدر .

۱۱ — دعواده ایکی یا بر طرفدن وکیل بولنورسه وکالتک اسباب ثبوتیه می مثلا مسجله در دیه کوسترملک و مدعینک وکیلی دیه اکتفا ایدلیوب وکالتک خصوصی مدعایه شامل بولندیقی اعلامده بیان ایدلمک لازمدر والا اعلام تقض اولتور .

۱۲ — اعلام ، فقرات عدیده یه تقسیم ایدیلهرک هر فقره نك هامشنده اوفقره نك عنوانی وضع ایدلمک موافق اولوب عبارات متسلسله ایله ختامه ایردیر ماملیدر . تا که حین تمیزده و زمان اجراده تدقیق ایدلمک قولای اولسون .
محکمه و تشکیل طرفین .

صورت دعوی .

صورت جواب .

صورت دفع
دفعک اسباب ثبوتیه می . { اگر وار ایسه

اصل دعوانک اسباب ثبوتیه می و شهود مستمعه نك صورت شهادت لری تزکیه شهود .
بر فقره نك نهایی ایله دیگر فقره نك بدایتی اره سنده بوش قاله جق محل ، بر خط ایله ابطال ایدلمیدر . تا که بشقه بریازی علاوه ایدلمک صورتیه تزویره امکان قالمسون .

۱۳ — اعلامده کرک سطر لر اره سنده و کرک کنارنده چیقندی وحک وسیلتی بولنوبده چیقندیلر طرف قاضیدن توثیق یعنی زیری مهریله تختیم ایدلمسه بواعلام تقض اولتور .

اعلامک احتوا ایتسی لازم کلن جهات

اعلامک امور آتیه بی احتوا ایتسی یعنی حین تنظیمنده خصوصات مذکوریه اعتنا اولنمی لازم کلور .

۱ — مدعینک دعواسی .

مدعی جلسات عدیده سرد افادات و اکال مدعیات ایلدیکی حالده قاضی جمله سنی تدقیق

ایده رك اولاً مكرراتی طی ایتملیدر . زیرا مكرراتی یازمقدمه هیچ بر فائده یوقدر . بلکه او دعوانك تمیزاً یا اعتراضاً تدقیقی صرہ سنده مال اعلامك انفہاءندہ صعوبت وتشوش حاصل اولور .

ثانیاً ، دعواہ لازم اولیان افاداتی اخراج ایتملی واعلامدہ یازماملیدر . زیرا بوکچی افاداتك اعلامدہ یازلمسی عبث ایله اشتغال ومثلاً تمیزدہ تدقیقی باعث اشکال اولور .

ثالثاً ، مدعینك جلسات متعدده سویش اولوب دعواہ تعلق بولنان افاداتی ممکن ایسه بریرده وبرفقمرده جمع ایتملیدر .

۲ — مدعی علیہک جوابی .

مدعی علیہ جلسات متعدده سرد افادات ایلیکی تقدیرده حاکم جمله سنی تدقیق ایده رك مكرراتی طی ودعواہ مداری بولنمین افاداتی اخراج ومدعی علیہک جلسات عدیدده اولان افاداتی ممکن اولنجه بریرہ جمع ایتملیدر .

۳ — دعوانك دفعی .

مدعی علیہ طرفندن دفع دعوی مقامندہ ایراد اولنان مقالاتی دخی یازمق وتحقیقات واقعدن حاصل اولان نتایج بیان اولنمق لازم کلور .

۴ — دعوانك اسباب ثبوتیه سی .

اسباب مذکورہ

اولاً ، اقرار اولور . صورت اقرار اعلامدہ عیناً یازلمسی لازم کلور زیرا اقراردن معدود اولیان شی حاکمك اقرار ظن ایتمسی محتملدر . مدعی علیہک افاداتی اقرار ماهیتندہ اولوب اولمادینی مجله نك کتاب الاقراردہ کی مسألہ توفیقاً حل ایدمك لازم کلور .

ثانیاً بینہ یعنی شہادت اولور .

شہادتك مدار حکم اولمی کتاب الشہاداتدہ بیان اولنان احکامہ موافق صورتدہ اولمسیلہ مشروطدر . بصورتدہ شہودك اسامیسی وشہرتلری ومنسوب بولندقلری محله لری وصورت شہادتلری ومنسوب بولندقلری محله دن تزکیہ ایدملری وسراً وعلناً مزکیلرک اسامیسی وعلناً تزکیہده طرفین وشہودك حاضر بولندقلری کوسترلمك لازم کلور . بونلرہ دائر آتیدہ تفصیلات ویریلہ جکدر .

ثالثاً ، قضاء استحقاقده یمنیدن نکول اولور .

مجاه جمعیتدن ترتیب اولمان تعلیم اصول تحلیفده بیان اولندیغی اوزره مدعی علیه بالطلب یمین ویرلمک لازم کلدکده حاکم صورت یمینی شرعه موافق صورتده ترتیب ایدرک صورت مقررده وجهله یمین ایتیمی لازم کله جکئی مدعی علیه تفهیم ایلر و صورت یمینک اعلامده کوسترلمسی اقتضا ایدر. زیرا تکلیف اولنان یمین اصولنه موافق اولماق و بناءً علیه مدعی علیه یمین یانکول ایتیمی سبب حکمی تشکیل ایتامک احتمالی واردر. اعلاماتده درج ایدیلان صورت یمینک شرعه و دعوا یه موافق اولدیغی دفعات عدیده ایله کورلمشدر.

رابعاً ، قضاء ترکده یمین اولور :

یعنی قضاء ترکده یمین دخی اسباب حکمدن اولور .

خامساً ، معاینه و مشاهده اولور . بناءً علیه مدعی علیه احداث ایتیم اولدیغی پنجره دن کندیسنک مقرر نسوان محلنه نظارتی بولدیغی ادعا و مدعی علیه پنجره یی احداث ایتدیکنی اقرا و فقط ضرر فاحشی انکار ایتدکده حاکم بالذات معاینه ایتدیکنده مذکور محدث پنجره دن قویو باشی کوروندیکی تحقیق ایتسه ضرر فاحش ثابت اولور .

نته کیم زوج ، زوجه سنک کندیسنه مسکن شرعیسنده اطاعت ایتیمی ادعا و زوجه محل مذکورک مسکن شرعی اولدیغی انبا ایتدکده طرف شرعدن معاینه ایدلمکله مسکن شرعی اولوب اولماق تحقیق ایدر . واقعاً قاصینک علمی عندالفقهاء اسباب حکمدن دکل ایسه ده مذکور مسئله فقهیه ده کی علمدن مقصود محاکمه خارجنده کی معلومات اولوب یوقسه اثنای محاکمه حاکمک استحصال ایتدیکی علم ، حقیقی و شرعی اسباب حکمدندر .

۵ — جهت حکیمه سی .

حاکم محاکمهی اتمام و اسباب حکمی استحضار ایتدکدن صکره مقتضایی طرفینه تفهیم و اسباب موجه سیله برابر حکم و تنبیهی حاوی بر اعلام تنظیم و بر نسخه سنی محکوم علیه تبلیغ واصلی دخی محکوم له اعطا ایدر . تفهیم حکم علی سبیل التشریح و الاعلان اولمی یوقسه بطریق الحفیة و الکنهان اولماملی . جامع الفصولین .

حاکم اسباب موجه حکیمه یی بیان ایتلیدر . چونکه محکوم علیه آکا واقف اوله رق حاکم کندیسنه جور و ظلم ایتدیکنه ذاهب اولوب ناسه شکایاتده بولماسین . زیرا عامه چوق دفعه حاکمک ناموسنی اخلال و عرضنی افساد ایدر . حالبوکه حاکم بری الذمه در انکسار قلبه مؤدی اولمفسزین اقامه الحق نمکن اولنجه حاکمک او یله یایماسی اولادر . چونکه حاکم

ناسك بحق طعن و تشنيع موجب اوله جق شيلرى يا پايوب طعن و تشنيع محقرندن احتراز ايتك حاكمه لازم اولديغي كبي بغير حق طعن و تشنيعدن صاقمق دخى اولادر . زيرا بغير حق طعنلرك نفس الامرء موافقتى ظننده بولنانلر دخى موجود اولابيلور . وبوحالده حاكمك ناموسى مختل اولور .

اصل اعلامك محكوم له اعطاسنك سببى .

اعلامك اصلى محكوم له اعطا ايدلك لازمكلور . زيرا طول زمان و مرور اوان ايله حكم واقع اونوتيله بيلور . بوصولده تكرار اجراى محاكمه و اعطاي حكم اولنق اقتضا ايدر . برده لى الحاجه اعلام مزبوز آنى اجرا و تنفيذينه مأموراوان ذاته ابراز اولنق اقتضا ايلر . چونكه حكم حاكم اعلامه ربط ايديله رك او اعلام اجرا مأمورينه ابراز اولنمدن اجرا اولنه ماز .

وبر حاكمك حكمندن صكره محكوم عليه ديكر حاكمك قضاسى داخلنه كيتمك يا خود او حكم ، ديكر قضا داخلنده اقامت ايدن محكوم عليهك يا وكيلك مواجهه سنده اولنق كبي برسيله حكم اعلامى ديكر حاكمك اجرا و تنفيذ ايتسى لازمكلور . بوايكنجى حاكم ايسه اعلامى كورمدكجه اجرا ايدمىز .

اعلامك بصورتنك محكوم عليه اعطاسنك سببى .

اعلامك بصورتنك محكوم عليه اعطا ايدلسى لازمدر . تا كه اوده كيفيت محاكمه و حكمه واقف اوله رق حكمك احكام شرعيه و اصول محاكمه يه موافق اولوب اولمادىغى اكلامق ايجون علما و فقهايه عرض ايدمى بيلسون ايسترسه اعاده محاكمه يا تميز واستيناف ايتسون .

محكوم عليه ، متعدد اولور ايسه هر برينه برر نسخه تبليغ ايدلك لايد اولوب برينه تبليغ ، ديكرينه تبليغدن مغنى اوله ماز .

حجت : حكمى حاوى اوليوب طرفيندن برينك اقرارينى ديكرينك دخى تصديقى محتوى بولنان ورقه درر . بونى تنظيم ايدن حاكمك مهر و امضاسى زيرده دكل بالاده اولور . مجتلرك انواع عديده سى واردر . استدانه ، بيع قطعى ، بيع وفا ، بيع بالاستغلال ، اقاله ، اجاره ، كفالت ، حواله دين ، هبه و تسليم ، تحمىل شهادت ، وكالت ، نفى ملك ، مصالحه ، اثبات رشد ، ابرا ، عقد مزارعه ، عقد مساقات ، مضاربه ، شركت ، نصب وصى ، نصب متولى ، الخ .

ضبط دعوی : طرفینک افاده لری و تأیید مدعا ضمننده ابراز ایده جکلری اوراق و سندانک ماللری و طرفینک اسم و شهرت و محل اقامت لری و شخصلری تعریف اولمش ایسه معرفتک اسم و شهرت و صورت افاده لری یازیلوب طرفینک امضاسیله دخی توثیق ایدیلان ورقه در .

بو ورقه مجلد بر دفتر اولوب هر دعوی اول امرده بودفته یاریلور . محاکمه یه مباشرت اولندقدن صکره محاکمه نك ختامه دکین اول محاکمه یه متعلق جریان ایده جک بالمله معاملات و تحقیقاتک جریان عقیبنده سالف البیان ضبط جریده سینه قید اولنور . و بوضبط جریده سی اعلامک اساسنی تشکیل ایدر . یعنی جریده ده محرر صورت دعوی و مدافعات و جریان ایدن محاکمات اساس طوتیله رق اعلام مسوده سی اصول صک اوزره محو و اثبات ایتک جائز اینسه ده اساس م مثله جه تغیر اولماق شرطدر .

طرفینک شخصلری نزد حاکمه مجهول اولورسه حاکم آنلردن معرف طلب ایدر . زیرا طرفینک حضور حاکمه یا بمق ایستدکلری معاملات کندی حقلرینه متعلق اولیوب صنیه طریقیله دیکرینک حقوقه تجاوز احتمالی واردر . مثلاً ، زید عمروی بر خانه سنک بیغنه توکیل ایده جک اولدقده زید عندالحاکم معروف دکله تعریف ایتدیریلور . چونکه احتمالکه موکل زید اولمایوب زیدک اسمنی طاقمش دیکر بر آدمدر وزیدک خبری اولمدن زیدک خانه سنی بیغه و کالتنامه استحصال ایدیله جکدر .

نته کیم ایکی کیمسه حضور قاضی ده یکدیگرینی عامه دعاوی و کافه منازعاتدن ابرا ایده رک بر حجت طلب ایتدکلرنده قاضی کندیلرینی طانیورسه تعریف ایتدیرلمک لازمکلور . جائزکه بو ایکی کیمسه دیکر ایکی کیمسه نك اسملرینی طاقینه رق بونلری اضرار ایتک مقصدیله بویله برشی احداث ایدرلر . ایکی کیمسه بیننده دعاوی و منازعات تمادی ایتکله متخاصمیندن بری کندی خصمیدر دیهرک بر محکمه شرعیه یه بالمراجعه بویولده بر ابرا حتی ساخه اوله رق آلمش بولندیی تحقق ایتشددر .

معرفلر ، طرفینک اسم و نسلرینی و سائرندن تمیز ایده جک اوصافلرینی بیان و تعریف ایدرلر . طرفین کرک رجال و کرک نسادن اولسون بو حکمده قرق بوقدر . و بروج مشروح تعریف اولدیعی حالده حاکم وثیقه ده طرفینک اسم و شهرت لری - کندیسنجه معلوم بولمش کبی - بیان ایدر .

طرفینک اسم و شهرتلی حا کجه مجهول اولدیغی کبی معرفلر دخی بولنسه حاکم وثیقهده طرفینک اسم و شهرتلیری کندی افاده زینه عطفاً بیان ایدر . یعنی فلان اوغلی فلان اولدیغی و فلان ایشله اشتغال ایلدیکنی بیان ایدن احمد افندی کذلک فلان اوغلی فلان اولدیغی و فلان ایشله اشتغال ایلدیکنی افاده ایدن حسن افندی مواجهه سنده... دیه تحریر ایلر .

کتب فقهیهده بالاده مذکور بولنان ایکی صورت دخی مسطور بولنوب حتی شروط جلالیده « ثم ان کان المدعی والمدعی علیه معروفین باسمهما یکتب حضر فلان بن فلان واحضر مع نفسه فلان بن فلان والا یکتب حضر رجل ذکر انه یسمى فلان بن فلان واحضر مع نفسه رجلاً ذکر انه یسمى فلان بن فلان فادعی ... دیه مذکوردر .

فقط بلاینه مضمونیه عمل وحکم جائز اوله ییله جک صورتده سندات شرعیه تک تنظیمنه دائر اولان تعلیمات سنیه تک برنجی ماده سننده « کک مدعی کک مدعی علیه شخصی محکمه جه مجهول بولندیغی واقامه اولتان دعوی کندی دعوالری اولدیغنه دلالت ایدر یدلرنده اوراق معتبره بولندیغی و یاخود دعواده هان یکدیگری تصدیق ایده رک برصیعه شائبه سی حس اولندیغی تقدیرجه شخصلری واسم و شهرتلیله صفت و مأموریت ومحل اقامتلیری تعریف ایچون محله مختارلرندن و یاخود تابع اولدقلری اصناف کتخدا سنندن و یا آمر و ضابطلرندن و منسوب اولدقلری دوائر رؤسا طرفلرندن بر قطعه علم وخبر کتیردیله جکدر ، دیه محرر اولدیغنه کوره حاکم بالاده بیان ایتدیکمز ایکنجی صورت وجهه وثیقه یازاماق لازمکلور .

« صک » معاملاتده و اقرارلرده یازیلان کاب و سنده اطلاق اولنور . اهالی سی عرب اولان مملکتلرده صک سند معناسه قوللانیلیر .

مثلا بایع ایله مشتری آره سننده واقع اولان بیعی مین بر کتاب و سند یازیلوب تعاطی ایدلسه بوسنده صک تسمیه اولنور .

سند : عرفاً متعاقدین بئنده جریان ایدن معامله یی مین بر طرفک دیگره امضاسی یا مهوری ایله ویردیکی ورقه یه اطلاق اولنور . بو حالده صک ایله سند بر معاده اولیور . سنداتک تقسیمی :

سندات ، ایکی درلو تقسیم اولنور . برنجیسی ، سندات یا رسمیه یا غیر رسمیه اولور . سندات رسمیه مأمور مخصوصی یعنی قاضی طرفندن اصوله موافق صورتده

تنظیم واعطا قنات سند ادر . بوسندات ، مدار حکم اتخاذ اولتوب بشقه جه اقامه شهود ايله توثيق مندرجاتنه حاجت يوقدر . بناءً عليه برکيمسه ، ديگر کمسنه دن جهت قرض اوله رق يکرمی آلتون دعوی وعقد قرضی مین حاکم طرفدن اعطا ایدلمش حجت شرعیه نی محکمه یه ابراز ایدرک اثبات مدعا ایتسه دعوی ثابت اولوب مدعی علیه ک انکارینه التفات اولتماز .

سندات غیر رسمیه ، مأمور مخصوصی یعنی قاضی طرفدن تنظیم واعطا ایدلمیوب افرادک یکدیگرینه ویردکاری سند ادر . زید ، عمرودن یکرمی آلتون استقراض ایدوبده عقد استقراضی مین زید ، امضاسیله ممضا اوله رق عمروه بر سند ویرمسی کبی . بوکبی سندات غیر رسمیه ايله عمل حقهنده مجله نك کتاب اقرارینك باب رابعنده کی مواد واحکام نظره اعتباره آلمق لازم کلور .

ایکسجیسی ، سندات یازان وامضا وتختیم ایدن کیمسه ، کندی علیه نه دیکرلری لهنه حجت وسند اولمق اوزره یازوب اعطا ایدر . مسائل آتیته اولدینی کبی .

اولا : برکیمسه ، دیگر کمسنه یه اون آلتون بورجی اولدیغنه یا فلان مالنی شو قدر غروشه صانديغنه دائر اوکسه یه ویردیکی سنددر . مجله نك ۱۶۰۹ ماده سنه باقکنز .

ثانیاً : برکیمسه کندی دفترنده کندی خطیله فلان کمسنه یه شو قدر غروش بورجی اولدیغنه دائر یازمش اولدینی قیددر . مجله نك ۱۶۰۸ ماده سنه باقکنز .

ثالثاً : برکیمسه نك چکمه چه سنده نقود ايله مملو کیسه بولنوبده بوکیسه فلان کیمسه نك مالیدر یدمده امانتدر ديه یازدینی ورقه در . مجله نك ۱۶۱۲ ماده سنه باقکنز .

دکریده سندی تنظیم ایدن کیمسه ، بوسند شخص ثانی لهنه وشخص ثالث علیه نه حجت اولمق اوزره یازار . حجج شرعیه واعلامات وقیود دفتر خاقانی کبی .

مقاله نامه : بودخی سند معاسنه در . مع ذلك طرفین عاقیدینك امضاسنی یا مهرینی حاوی اولوب ایکی نسخه اوله رق تنظیم و طرفینك هر برینه برنسخه اعطا اولنان ورقه ده استعمالی کثیردر . ایجار مقاله نامه سی کبی .

علم شروطك ارکانی .

علم شروطك ارکانی درتدر .

۱ و ۲ — طرفینک تعریفدر . بناءً عليه مثلا اقراره دائر بر وثيقه يازيله جق اولديغى تقديرده اولاء مقررک تعريفى لازمدر . زیرا مقررک جهاتى صحت اقراره مانعدر . بوضورتد مقرر ، برشخصه خطاباً شو ايکيمزدن برندن سنک اون آلتون الاجقک واردر ديسه مقضى عليهک جهاتى حسييله اقرار مذکور باطل اولور .

ثانياً : صاحب حقک تعريفى لازمدر . زیرا مثلا مقرر لهک جهاتى اقراره مانعدر . بناءً عليه ، برکيمسه ، برآدمه اون آلتون بورجم واردر . ديه اقرار ايتسه بواقارباطل اولور . بوضورتده برکيمسه اشبو سندمک حاملنه جهت قرضدن اون آلتون بورجم اولوب ابرازى آئنده تأديه ايده جکمی ميين اشبو سندم اعطا قلدى « ديه يازوب امضا ايتمش يامهرلمش اولديغى برسندى برکيسنه ابراز ايله اول کسه دن مبلغ مذکورى دعوى اول کيمسه دخى مهر يا امضا کنديسنک اولديغى بالاقرار فقط مدعى يه برکونا بورجى بولنديغى درميان ايتدکده سد مذکور مدار حکم اوله ماز . بوضورتله يازيلان سنده تجاران اصطلاحنجه « بونو » اطلاق اولنور .

تعريف دخى — اگر مشهور دکل ايسه — آلتى شيله اولور .

اولا : کندی اسمى . احمد افندى کبى .

ثانياً : پدرينک اسمى . ابن حسين افندى کبى .

ثالثاً : جدينک اسمى . ابن بدرى کبى .

رابعاً : مسکنى . فلان قصبه نك فلان محله سنده مقيم کبى .

خامساً : مکسبى . چارشوى کيرده جواهرجى اصنافدن کبى .

سادساً : حليه سى 'وزون بويلى ، الاکوزلى ، قرال صقاللى ، اللى بش ياشنده کبى .

الحاصل تعريفدن مقصود ونائقده طرفيندن معدود اولنلرى بياندن عبارت و طرفينک بشقه لرندن اشتراکنى قطع و اشتباهى رفع ايده جک صورتده ايضاح اولوب يوقسه تکثير سواد و حروف دکلدر . بناءً عليه طرفينى — ابى حنيفه کبى — ولده يا — ابن ابى ليلا کبى — والده يا خود — شافعى کبى — جد اقدمه نسبتله بومقصد حاصل اولنجه کافی اوله جنى مثللو جنيد ، طاوس ، شريح کبى يالکيز اسميله مطلوب حاصل اولديغى تقديرده بونکله دخى اکتفا اولنور .